

Олександр АКІМОВ,

*кандидат наук з державного управління, доцент,
начальник відділу правового
забезпечення НСПП*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

В умовах сучасного глобалізаційно-інформаційного світу питання розвитку електронного простору набуває сьогодні особливої актуальності. Означений безперечний факт актуалізує вивчення комплексу проблем, що мають безпосередній вплив на розвиток суспільства. Перш за все, це стосується питань підвищення ефективності діяльності публічних установ, у тому числі органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, за рахунок впровадження інформаційно-комунікаційних технологій на основі e-government.

На відміну від України, як сам Європейський Союз, так і уряди більшості країн-членів ЄС мають давній і великий досвід законодавчого та проектного супроводу розвитку інформаційної сфери суспільства (ідеться, звісно, про її інноваційний, базований на комп'ютерних мережах, сектор).

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і розвиток елементів інформаційного суспільства розглядається в більшості країн сучасного світу як одне зі стратегічних завдань і загальнонаціональних пріоритетів. ІКТ, а також пов'язана з ними суспільна та людська діяльність творять інформаційну сферу сучасного соціуму, від якої в нинішніх умовах визначальним чином залежить його економічний та інноваційний потенціал, соціальний прогрес, ефективність управління, здійснення демократичних процедур, освіта, рівень людського розвитку, національна безпека та обороноздатність і багато іншого.

Відставання країни в темпах зростання товарів і послуг, які виробляються та надаються за допомогою ІКТ (т. зв. «цифровий розрив»), автоматично спричинює її відставання і в інших галузях. І навпаки – динамічний, сталий розвиток інформаційної сфери є фундаментальною підставою підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені і якості життя її громадян. Таким чином, у світі склалася нова реальність, що спонукає уряди до проведення політики системного розвитку інформаційної сфери – удосконалення відповідних галузей національного законодавства, розробки та реалізації масштабних державних стратегій, проектів, програм тощо. Безумовно, двома основними пріоритетами практично завжди є забезпечення пов'язаних з розвитком ІТ міжнародних конкурентних переваг країни (регіону, міждержавного об'єднання) і оптимізація внутрішнього розвитку [2].

Проте навіть побіжне порівняння різних моделей (стратегій) розвитку інформаційного суспільства, що склалися нині у світі, дозволяє констатувати значну варіативність в концептуальних підходах, пріоритетах, механізмах та шляхах їх реалізації. При цьому ефективність їх застосування сильно залежить від того, в якому культурно-цивілізаційному середовищі, регіоні чи навіть

країні реалізується та чи інша стратегія. Інакше кажучи, універсальних рецептів тут немає. Навіть в рамках Європейського Союзу легко виділити декілька дуже успішних, але досить різних моделей розвитку інформаційної сфери: скандинавську, центральноевропейську (ФРН), західноєвропейську (Швейцарія, Нідерланди), острівну (Сполучене Королівство) тощо. Таким чином, хоча Україна й визначила чітко свій зовнішньополітичний курс на євроінтеграцію, їй доведеться шукати власний шлях інформаційного розвитку, щоправда, орієнтуючись при цьому на стандарти й цілі ЄС. Водночас очевидно, що врахування і творче використання відповідного досвіду інших європейських країн також є абсолютно необхідним для нашої держави на цьому шляху. Зважаючи на нещодавнє підписання Україною Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, основні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні до 2020 року мають бути гармонізовані з орієнтирами розвитку, визначеними ініціативою «Цифровий порядок денний для Європи» в рамках європейської стратегії економічного розвитку «Європа 2020: стратегія розумного, сталого і всеосяжного зростання».

У цьому контексті ключовими для нашої держави нині є два питання: 1) імплементація профільних документів і проектів ЄС в українське національне законодавство; 2) можливості врахування й використання Україною відповідного досвіду окремих європейських країн. Спроба знайти відповіді на ці питання і є основною метою даного повідомлення. Спеціальну увагу при цьому приділимо проблематиці розвитку е-урядування як одного з ключових інструментів підвищення ефективності публічного управління і публічних послуг, а також широкого впровадження демократичних процедур у суспільне життя. Це є особливо актуальним для сучасної України [2].

Останніми роками Україна розглядається в ЄС та в усьому світі як одна з потенційно найперспективніших країн у Центрально-Східній Європі для інвестицій у ринок ІТ. У цьому контексті доцільним виглядає, зокрема, використання успішного досвіду Австрії щодо пошуку власної ніші для забезпечення конкурентоспроможності на світовій арені. Задля виходу на такі позиції першочерговими для України сьогодні залишається оптимізація досліджень і розробок в ІТ-сфері, підготовка ІТ-кадрів, створення привабливих умов для інвестицій і розвиток державно-приватного партнерства.

На жаль, в Україні ж наразі не вироблено чіткого уявлення про те, що ми будемо. На відміну від аналогічних стратегій розвитку, розроблених ЄС, США чи КНР, більшість вітчизняних нормативно-правових документів щодо розбудови інформаційного суспільства не містить навіть орієнтовних показників, яких має досягти Українська держава у віддаленій перспективі. Тому на даний момент немає достатніх підстав говорити про наявність повноцінної моделі побудови інформаційного суспільства в Україні. Загалом, національна інформаційна сфера перебуває у фазі активного становлення і гармонійного включення у глобальний світовий інформаційний простір. Водночас рівень розбудови інформаційного суспільства в Україні не відповідає потенціалу та можливостям України.

Список використаних джерел

1. Загальнодержавні проекти з інформатизації / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=89&language=uk>
2. Клименко І. В. Технології електронного урядування / І. В. Клименко, К. О. Линьов. – К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.